

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 289/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jurajom Špirkom, Nerudova 6, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 25. apríla 2014 podali sťažovatelia okresnému súdu návrh (žalobu) na obnovu konania podľa relevantných ustanovení vtedy platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktoré je vedené okresným súdom pod sp. zn. 14 C 14/2009.

Sťažovatelia v sťažnosti chronologicky opisujú priebeh napadnutého konania:

„Okresný súd Košice-okolie nás výzvou zo dňa 10. 7. 2014 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sme dňa 1. 8. 2014 uhradili.

Odporca sa k návrhu vyjadril ešte v septembri 2014.

Dňa 16. 12. 2014 sme požiadali súd o prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a zároveň sme návrh doplnili o aktuálnu judikatúru.

Dňa 11. 2. 2016 sme podali sťažnosť na postup súdu v tomto konaní.

Uznesením zo dňa 21. 3. 2016 súd návrh na obnovu konania ako aj návrh na odklad vykonateľnosti bez pojednávania zamietol.

Dňa 12. 4. 2016 sme okresnému súdu doručili naše odvolanie proti uzneseniu zo dňa 21. 3. 2016.

Súd nám dňa 26. 5. 2016 zaslal vyjadrenie odporcu k nášmu odvolaniu.

Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 14. 9. 2016 zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil súdu 1. inštancie na ďalšie konanie.

Dňa 4. 10. 2016 súd vytýčil pojednávanie na deň 16. 11. 2016. Pojednávanie sa však neuskutočnilo.

Uznesením zo dňa 7. 10. 2016 súd odložil vykonateľnosť platobného rozkazu Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 14 C/14/2009 zo dňa 8. 4. 2009 do právoplatnosti rozhodnutia o návrhu na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 14 C/14/2009.

Dňa 6. 3. 2017 súd vytýčil pojednávanie na 26. 4. 2017. Pojednávanie sa však neuskutočnilo.

Do dnešného dňa súd nerozhodol ani nevykonal žiadny efektívny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej.

Následne po podaní sťažnosti súd vytyčil termín pojednávania na 18. 4. 2018.“

Sťažovatelia svoju sťažnosť ďalej odôvodňujú takto:

«Ako z uvedeného vyplýva, Okresný súd Košice-okolie je v konaní nečinný a ani po takmer 4 rokoch od podania nevykonal ani jedno pojednávanie a to napriek tomu, že sme už pred tromi rokmi žiadali súd o prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, čím porušuje naše základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Máme za to, že v danej veci je možné rozhodnúť bez zbytočných prieťahov.

Zdôrazňujeme, že sa navrhovatelia dostali do osobitne ťaživej životnej situácie, ktorú sami finančne nezvládajú hoci istinu spolu s úrokmi už splatili a to v celkovej výške a napriek rozhodnutiu súdu o odklade vykonateľnosti stále je voči nim vedená exekučné konanie a exekútor vykonáva zrážky a nerešpektuje rozhodnutie o odklade vykonateľnosti. Súd je jediným orgánom, ktorý môže poskytnúť navrhovateľom ako povinným ochranu. Súd pri vydávaní napadnutého rozsudku porušil ich spotrebiteľské práva, pričom navrhovatelia nemajú možnosť v samotnom exekučnom konaní zvrátiť exekúciu, nakoľko exekučným titulom je právoplatný platobný rozkaz...

... Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a postup, akým v konaní postupoval súd (3). Za súčasť prvého kritéria považuje aj povahu veci a jej význam pre sťažovateľa.

1) Sme toho názoru, že uvedené konanie o obnove konania, ktoré začalo ešte v roku 2014 a nie je doposiaľ právoplatne skončené, je bežnou súčasťou agendy všeobecných súdov. Aj keď na priebeh konania mohla mať čiastočný vplyv

práceschopnosť zákonnej sudkyne už vzhľadom na samotnú dĺžku konania a jeho nečinnosť a doteraz nevykonané jediné pojednávanie sú ničím neospravedliteľné prieťahy.

Namietané konanie prebiehalo dosiaľ z prevažnej väčšiny za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov [s účinnosťou do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“)], ktorý v § 6 prikazoval súdu v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovať tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Povinnosť súdu vec rýchlo prejednať a rozhodnúť vyplývala aj z § 100 ods. 1 OSP a z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je expresis verbis zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto procesných poriadkov.

2) Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred Okresným súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy. Pri hodnotení postupu podľa tohto kritéria poznamenávame, že sťažovatelia nijako neprispeli k prieťahom vo veci.

3) Pri hodnotení existencie zbytočných prieťahov v napadnutom konaní upozorňujeme predovšetkým na fakt, že celý priebeh konania je poznačený absolútnou nečinnosťou súdu, čo malo najväčší vplyv na doterajšiu dĺžku sporu. Zdôrazňujeme, že toto konanie, ktoré bez prejednania veci trvá tak dlho, ako je tomu v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s ustanovením čl. 48 ods. 2 ústavy. V priebehu celého konania Okresný súd v konaní neorganizoval svoju prácu tak, aby v čo naj kratšej dobe vytýčil pojednávanie a rozhodol vo veci samej. Takýto postup Okresného súdu sťažovatelia vyhodnocujú ako konanie, ktoré nesmerovalo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov a teda ako také, ktoré spôsobilo zbytočné prieťahy.

Sťažovatelia sú toho názoru, že pokiaľ by nepodali na súd sťažnosť do dnešného dňa by pojednávanie vytýčené nebolo.

V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 182/08).

Podľa názoru sťažovateľov ide o bežnú agendu, kedy je možné rozhodnúť spravidla aj na prvom pojednávaní. Ani žiadna zložitosť veci by nemohla ospravedlniť skutočnosť, že ani po 4 rokoch nebolo súdom vykonané jediné pojednávanie. Vychádzajúc z rímskej zásady iura novit curia nemôže 4-ročné obdobie ospravedlniť ani náročnosť veci, ani zložitosť právnej úpravy, ani správanie účastníkov konania.»

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prijatí rozhodol nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov 1. [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a 2. [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/157/2014 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/157/2014 konať bez zbytočných prietahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva každému zo sťažovateľov finančné zadostučinenie vo výške 5.000- € (slovom: päťtisíc euro), ktoré je Okresný súd Košice-okolie povinný vyplatiť sťažovateľom do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v sume 325,42- € na účet právneho zástupcu advokáta JUDr. Juraja Špirka vedený v [REDAKOVANÉ] č. ú. [REDAKOVANÉ], ktoré je povinný Okresný súd Košice-okolie uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovatelia namietajú, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia chcú dosiahnuť zmenu právoplatného platobného rozkazu okresného súdu sp. zn. 14 C 14/2009 z 8. apríla 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. augusta 2009 prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku – obnovy konania. Preto podali návrh na obnovu konania podľa § 228 a nasl. OSP platného a účinného v čase jeho podania. K namietanému porušeniu označených práv dochádza podľa sťažovateľov v konaní o návrhu (žalobe) na obnovu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 157/2014. Ústavný súd zistil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2014 na pojednávaní konanom 18. apríla 2018 rozhodol o návrhu

(žalobe) na povolenie obnovy konania tak, že povolil obnovu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 14/2009.

Podľa § 234 ods. 1 OSP návrh na obnovu konania súd uznesením buď zamietne, alebo obnovu konania povolí.

Podľa § 413 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) súd uznesením odmietne žalobu na obnovu konania, ak

- a) bola podaná oneskorene,
- b) bola podaná neoprávnenou osobou,
- c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustná,
- d) ide o dôvod uvedený v § 129 alebo
- e) je zjavne nedôvodná.

Podľa § 414 CSP ak súd žalobu na obnovu konania neodmietne, rozhodne rozsudkom, či obnovu konania povolí alebo zamietne.

Podľa § 235 ods. 1 OSP len čo nadobudne rozhodnutie o povolení obnovy právoplatnosť, súd bez ďalšieho návrhu vec znova prejedná. Pritom prihliadne na všetko, čo vyšlo najavo ako pri pôvodnom konaní, tak aj pri prejednaní obnovy.

Podľa § 416 CSP len čo nadobudne rozsudok o povolení obnovy konania právoplatnosť, súd bez ďalšieho vec znova prejedná. Pritom prihliadne na všetko, čo vyšlo najavo v pôvodnom konaní aj v obnovenom konaní.

Podľa § 235 ods. 2 OSP ak súd zistí, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne, zamietne uznesením návrh na jeho zmenu. Ak súd napadnuté rozhodnutie vo veci samej zmení, nové rozhodnutie nahradí pôvodné rozhodnutie.

Podľa § 417 ods. 1 CSP ak súd zistí, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne, zamietne rozsudkom návrh na jeho zmenu.

Podľa § 417 ods. 2 CSP ak súd napadnuté rozhodnutie vo veci samej zmení, novým rozhodnutím nahradí pôvodné rozhodnutie.

Uvedené relevantné ustanovenia spojené s povolením obnovy v Občianskom súdnom poriadku a Civilnom sporovom poriadku sú porovnateľné, a preto možno na konanie o povolení obnovy vedené pod sp. zn. 7 C 157/2014 aplikovať doterajšiu judikatúru ústavného súdu.

Podľa stabilizovanej judikatúry (I. ÚS 49/2012, IV. ÚS 261/2012) ústavného súdu v konaní o návrhu na obnovu konania – v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania – nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pretože nejde o rozhodovanie o občianskom práve alebo záväzku a odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím vo veci. Takéto rozhodnutie už bolo totiž vydané v pôvodnom konaní, v zmysle § 159 ods. 1 OSP predstavuje prekážku veci rozhodnutej a túto nemožno prejednávať znova. Rovnaký právny názor vyplýva aj z doterajšej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktorú treba považovať aj obnovu konania (A. B. proti Slovenskej republike, rozsudok zo 4. 3. 2003).

Prekážka veci rozhodnutej odpadne len nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania podľa § 235 ods. 1 OSP, keď súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prejedná. V tomto štádiu už preto ide o rozhodovanie o občianskom práve alebo záväzku, odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím o návrhu na zmenu rozhodnutia vydaného v pôvodnom konaní, a teda aplikovateľnosť čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov by už v takomto prípade prichádzala do úvahy.

Ústavný súd už vyslovil, že pri obnove konania podľa Občianskeho súdneho poriadku môže byť základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy porušené len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania (napr. II. ÚS 359/2010, IV. ÚS 88/2010, I. ÚS 49/2012, IV. ÚS 261/2012).

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018